

Móra Ferenc öröksége

az Egyetemi Könyvtárnak a Móra évfordulóra készített két kiadványa tükrében

Ebben az évben több Móra-évfordulót ünnepel az ország, s benne különösen városunk. Halálának 20. évfordulója után most születésének 75. évfordulója kínálkozik alkalomul arra, hogy föllelve-venítsük életét, művét, az utókor emlékeztetője idézzeik termékeny élete minden nagy tanulságát. Az Egyetemi Könyvtár egyre szaporodó kiadványai közt, ebből az alkalomból megjelent két füzet is ezt a célt szolgálja: hozzájárulni Móra Ferenc szellemi örökségének a tudományban és a közműveltségben való fokozottabb térhódításához. Mindkét kis kiadvány azt célozza, hogy Móra szellemi hagyatéka termékenyítője legyen mai kulturális életünkben.

Anatole Franco, akire halálának 30. évfordulóján ugyancsak az idén emlékezünk majd, azt mondta egyik regényhőseivel, hogy nem ismer érdekesebb, izgalmasabb olvasmányt, mint egy könyvjegyzéket! A szellemi termést áttekintően összefoglaló katalógus vagy bibliográfia lapozgatása a könyvszerető ember számára valóban izgalommal, kíváncsisággal, szellemi örömmel jár. Mennyivel inkább így van ez, ha egy író élete munkásságát megörökítő bibliográfiát vehetünk kézbe: Csongor Győző „Móra Ferenc munkássága” címmel összeállított, szorgalmas munkán alapuló alapos bibliográfiája bizonyíthatja. A dolog természetéből fogva még nem teljes, nem is mindenben a könyvtári szabványoknak megfelelő bibliográfia ez, mégis alapvető fontosságú mind a Mórával foglalkozó tudományos kutatás, mind a Móra műveit forgatni készülőkhöz számára. Első lépés ez Móra teljes írói örökségének, oeuvre-jének számbavételére, irodalmi munkásságának bibliográfiailag módszerrel történő megörökítésére, s amellett mátl kezdve nélkülözhetetlen katalóza mindennek, aki Móra írásainak gazdag és mindeztől alig áttekinthetően bővös tárházában tájékozatlást, eligazítást keres.

A bibliográfia 61 tételben sorolja föl az író önállóan megjelent köteteit, elbeszélésgyűjteményeit, regényeit. Mi sem jellemzőbb arra, hogy Móra napjaink kedvelt népszerű írója, mint az, hogy az utolsó tétel már a kiadv. ny. készülté közben, pótlásként került a bibliográfiába: az elmúlt héten jelent meg. E föl sorolás után betűrendben adja az író novelláinak, tárcáinak, s különféle egyéb írásainak jegyzékét, mindenütt megjelölve lelőhelyüket, akár kötetekbe vannak már gyűjtve, akár még napilapok, folyóiratok hasábjain, nehezebben hozzáférhetően lapanganak. Eppen ebben van ennek az összeállításnak nagy gyakorlati jelentősége: pillanatok alatt megtalálhatjuk belőle, hogy az író valamely elbeszélést, melyik kötetében találhatjuk meg!

De figyelmeztet is Móra írói munkásságának ez a tanulságos összefoglalása. Bár, kétségtelenül sokat tett könyvkiadásunk Móra műveinek kiadásai terén, mégsem eléget: máig is napilap hasábjain rejtőzik például az író pompás, harcos antifasiszta kisregénye, a „Hannibál földmészterése”, amely a magyar irodalom ma újjáéledő fontos műfajának, a satírájának példás hagyománya. S bár a bibliográfia éppen ezen a téren nem teljes, kétségtelenül még sok egyéb Móra-írást is rejtenek a szegedi napilapok. Ezeket összegyűjteni, új és új kötetekben olvasó népfünk asztalára tenni — hivatása a szegedi irodalomkutatásnak, s a magyar könyvkiadásnak egyaránt. A sokféle válogatás után — úgy érezzük — eljött az ideje Móra Ferenc összes művei egy nagyszabású, több évre tervezett sorozatban való kiadásának. Ezt tudományosan előkészíteni, s a könyvkiadást erre rávenni — a szegedi kultúrpolitika, a szegedi

irodalmi élet irányítóinak, munkásainak feladata.

A könyvtáros Móra Ferenc hasonlóan gazdag örökséget hagyott ránk, mint az író. Erre utal Bóday Pálnak Móráról, a Somogyi-könyvtár igazgatójáról szóló tanulmánya bevezetőjében a kiadvány-sorozat szerkesztője, Hencz Aurél is. „Bár nem a mi könyvtárunk élén állt — írja — szívesen vállalkoztunk arra, hogy e tanulmányt mi tegyük közzé. Sajnos, a Somogyi-könyvtárnak jelenleg kiadványai nincsenek, így e könyvtárunk egyebek között ezért sem állott módjában kegyeletet ilyen formában leróni. De különben is: Móra, a könyvtáros, nemcsak egy könyvtárá, s nem is csupán Szegedé... Móra, a könyvtáros a magyar könyvtártörténet egyik kiemelkedő, haladó és alkotó munkása.”

Ezt igazolja ez a tanulmány is, amely most új oldaláról mutatja be számunkra az író: benne a kultúrpolitikus, a könyvtárügy progresszív, újításra kész lelkes harcosának arcát mutatkozik meg. A tanulmány írója a legjobb módszert választotta, amikor magad Mórát szólaltatja meg: számos ismeretlen levélét közli és idézi, amelyekben Móra a legközvetlenebb vall a könyvtár problémáiról, a Horthy-rendszer alatti reménytelen helyzetéről, modern könyvtári törekvéseinek akkor szükséges-szerű kudarcairól. Lehetne-e jobban jellemezni Mórának a kora haladó könyvtári irányzatával való egyetértését, mint a háború előtti ország legnagyobb könyvtárosa-nak, Szabó Ervinnek halála alkal-mából, őszinte, minden frázistól mentes, sajátos mórál stílusban írott levelével: „Szabó Ervin halála talán nagyobb veszteség a hol-napi Magyarországnak, mint a mainak, de az érte való gyász egészben a miénk, s abból igaz fájdalommal vesszük ki a részünket mi is, akik szerle a vidéken névtelen és kicsi, de hűséges és hívő kubikosai vagyunk annak a kultúrának, amelynek ő építőmestere volt.”

Könyvtári törekvéssel Közt nagyjelentőségű volt a szegedi munkásság könyvvel való ellátása. Erre is értékes dokumentumokat tár föl a tanulmány, mint ahogyan a belső könyvtári munka modernizálására, a könyvtár tudományos tevékenységének kialakítására vonatkozó számos kezdeményezését ismerteti. E kezdemények egy része a város urainak szakszerűtlen, a kultúra és a könyv iránti érzéketlenségéből fakadó gáncsoskodásai miatt még akkor sikertelen maradt, más része Móra halála után vált megvalósíthatatlanná. A tanulmány most ezeket napvilágra hozva rámutat arra is, a Somogyi-könyvtár, s általában Szeged könyvtárügye terén miként vár megvalósításra Móra öröksége.

„Szó volt ugyan arról, hogy itt hagyom a hivatalt és Szegedet is — írta egyik levelében Móra — igazán színekúrát kínáltak olyan fizetéssel, mint a Nemzeti Múzeum igazgatójáb — de valahogy immorálisnak érzem, most hagyni itt az intézetet, amikor nagyon bizonytalan, lehet-e embert kapni a helyemre, aki a szeretetet és átvette örököül”. Móra tudását, haladó könyvtári törekvéseit, a könyv, a kultúra, az emberek iránti szeretetét örököül hagyta ránk. Könyvtárosok és írók földadata, hogy ez az örökség Szeged és az ország kulturális életének áramába eleven, pezsdítő, friss vért vigyen. „A szellemi élet e vérkeringéséből, s benne Móra Ferenc roppan szellemi örökségéből ekkor nyer leg többet, akiért Móra élt, dolgozott, akit szerelt és akinek jó-ságában, munkájában hitt — a dolgozó ember!”

PÉTER LÁSZLÓ

A felszabadulás tsz segítségével az Alkotmány tsz-nek

A Szeged-baktói Felszabadulás termelőszövetkezet tagjai elismerésre méltó, derekas munkát végeztek az aratásnál. A szegedi tsz-ek közül nekik volt a legnagyobb darab gabonaföldjük, mégis az erő összefogásával, a munka okos beosztásával már szombaton végezték a gabona vágásával. A nagyszerű munkáért, helytállásért dícséret illeti a tsz vezetőit, s minden tagját.

A Felszabadulás tsz tagjai az aratás nagy munkájában segítség-re siettek a szegedi Alkotmány tsz-

nek. Egy napig hét kaszás és hét marokszedő dolgozott az Alkotmány tsz földjén. A Felszabadulás tsz tagjai közül Gera András, Bibyusz Kálmán, Szili Mihály, Agoston János, Makra Mihályné és mások segítettek az Alkotmány tsz-ben.

Helyes volt a Felszabadulás tsz testvéri, baráti segítése. A munkákálkál előlálló, erős termelőszövetkezetek segítségük is a gyengébbeket. Segítsék a vezetés jó tapasztalatainak, a munka helyes módszerének átadásával is,

A legfontosabb mezőgazdasági munkák végrehajtásáról tanácskozott a vasárnapi parasztyűlés

Vasárnap délelőtt parasztyűlés volt Szegeden, az alsóvárosi kultúrházban. Az összegyűlt dolgozó parasztkok már a gyűlés megkezdése előtt csoportosan beszélgettek a mezőgazdasági mai feladatairól, az aratás, begyűjtés, hordás és a csépléssel kapcsolatos problémákról. A beszélgetés során nem egy dolgozó parasztk elhatározta, hogy mit mond el, s mire kér felvilágosítást a gyűlésen. Sok kérdésre azonban már a beszámoló megadta a választ.

A gyűlésen jelen volt a Csongrád megyei Párt-Végrehajtóbizottságtól Hegedűs Imre elvtárs, a mezőgazdasági osztályvezető helyettese. A Szegedi Városi Párt-Végrehajtóbizottság részéről Ladányi Benedek elvtárs első titkár, Vereska András elvtárs titkár, Simon Béla elvtárs, agit.-prop. osztályvezető és Makra Mihály elvtárs, a mezőgazdasági osztály vezetője. A tanács részéről megjelent Dénes Leó elvtárs, VB-elnök, Nagy István, Tombácz Imre elvtárs, VB elnök-helyettes és a mezőgazdasági osztály dolgozója.

A gyűlés előadója Putnoki Gyula elvtárs, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége agit.-prop. osztályának munkatársa volt. A beszámoló először ismertette a fel-szabadulás óta elmúlt tíz év munkájának eredményeit, melynek legfontosabb eredménye volt a munkásosztály hatalmának megszilárdulása és a munkás-paraszt szövet-ség szorosabbá válása. Ez az alapja annak, hogy a föld ma a dolgozó parasztkok, az iskolákban a dolgozók, s a parasztkok fiai tanulnak és a kormányprogram után mind szélesebb területen valósul meg, a dolgozókról, a parasztságról való gondoskodás. Az, hogy mind több faluban gyullad ki a villany, mind több iparcikk, közszükségleti cikk áll a dolgozó parasztkok rendelkezé-sére, növeli munkakedvüket.

Ez megmutatkozik Szeged ha-tárában is abból, hogy nincs beterveztlen föld és gondosabban végezték el a növényápolást, mint az elmúlt évben.

Példa erre a Dózsa tsz, ahol ta-valy 40 kataszteri hold kukoricá-

ból 30-at egyszer, vagy egyszer sem kapáltak meg. Ugyanakkor most a 26 hold kukoricavetésüket három-szor megkapálták. Egyéni gazdál-kodó dolgozó parasztkjaik közül is, hozzájuk hasonlóan, nagyon sokan már háromszor megkapálták kuko-ricavetésüket.

Putnoki elvtárs beszélt a parasztsá-g előtt álló feladatokról, az állat-tenyésztés további teendőiről, a másodvetés fontosságáról, mely bizto-sítja a bő téli takarmányozást. Be-szélt a dolgozó parasztságot köteles-ségeiről. A szemvesztéses nélküli aratás, a géptől való beadás, pontos adófizetés nemcsak kötelessé-g, hanem érdeke is dolgozó pa-rasztkjainknak, mert elengedhetle-nül fontosak a kormányprogram megvalósításához.

Nem engedhető meg, hogy egyes dolgozó parasztkok hanyagságból, vagy éppen az ellenség be-folyása nyomán ne tegyenek eleget kötelességüknek.

mint Simon Vince, vagy Zöldi La-jos dolgozó parasztkok. Az élenjáróknak, Lele Antalnak, Ladányi Mihálynak és a többieknek, nem szabad túlniük az elmaradást. — A munkás-paraszt szövet-ség to-vábbi erősítése megkívánja, hogy a városi dolgozókhöz hasonlóan, a mezőgazdasági dolgozók is mindent megtegyenek a jobb ellátás, az élet-színvonal emelkedésének biztosítá-sáért.

A beszámoló felhívta a dolgozó parasztkok figyelmét, az aratás és begyűjtés mellett ne feledkezzenek meg a jövővéni kenyér biztosításá-ról sem, mert a jó termés a mostani jó előkészítéstől, a tarlóhántás becsületes elvégzésétől, a géppel való földmunkálástól függ. Eppen ezért minden dolgozó parasztnak érdeke a tarlóhántás, a föld meg-felelő előkészítésének mielőbbi el-végzése.

A beszámoló után dolgozó pa-rasztkjaink, termelőszövetkezeti tag-jaink egymás után kértek szót, és beszámoltak munkájukról, elmond-ták panaszait, problémáikat. Vá-sárhelyi István Baktóban lakó egyénileg dolgozó parasztk beszám-olt a Baktóban folyó munkákról. Elmondta, hogy a baktói dolgozó

parasztkok vállalták az aratás, a cséplés, a beadás határidőre való befejezését. Ezenkívül elmondotta, panasszal fordult hozzá Molnár Ist-ván Liszt-utcai dolgozó parasztk, akinek törzskönyvezett tehene ellés előtt állt és a közbejött zavarok miatt majdnem elpusztult, mert ép-pen négy állatorvost kellett végig-szaladnia kerékpárral, míg végül ötödiknek, Palotás állatorvost meg-találta, aki azonnal helyszínre si-elve, meg tudta menteni a közel 10 ezer forintot érő állat életét.

Több elvtárs foglalkozott, így Gárgyán János és Pataki Sándor a szerűkbe kicsapott baromfik súlyos kártevésével. Gárgyán János ei-mondta,

két-háromszáz darab liba legel-kinn a környéken lévő föld-ken és a keresztekbe rakott ga-bonában hatalmas károkat okoz-nak.

Szétdúrják, így könnyen beázhat-nak és ugyanakkor az is sokra megy, amit elfogyasztanak. Többen foglalkoztak a szerűkert problé-máival is. Vitatkoztak azon, he-lyes-e, hogy a tanács szigorú in-tézkedésekkel biztosítja a szerű-kertekből a régi, avas szalma ki-hordását, a szerűkert gondos ia-karítását. E kérdésre Nagy István elvtárs megadta a választ. Megma-gyarázta:

tűzrendészeti szempontból első-sorban is dolgozó parasztkjaink-nak és népgazdaságunknak ér-deke, hogy a gabona gondos tá-rolásával megelőzzék az esetle-ges tűzkárokat.

Nagy Sándor elvtárs, az Alkotmány tsz elnöke a gyűlésen mondott kö-szönetet a Finommechanikai Vá-lalat és a Köztisztasági Telep dol-gozóinak, akik segítségükkel hoz-zájárultak az aratási munkák gyors elvégzéséhez. Elismerően beszélt Palotás állatorvosról, aki — mint mondta — állandóan a kerületét járja, hogy mindenütt segíthessen, ahol szükség van az orvosi segít-ségre.

A hozzászólók részére részben Putnoki elvtárs, Makra elvtárs, Nagy István elvtárs adta meg a vá-laszt.

A szalámigériak segítenek a forráskúti Petőfi tsz-nek

Forráskút huszonegynehány ki-lométerre fekszik Szegedtől. Ezt az utat a Szegedi Szalámigyer au-tója mindennap kétszer teszi meg. Reggel korán indul kifelé, rend-szerint 18 munkással, azután visz-szatér, hogy itthon az egész napi szállítást lebonyolítsa. Az esti órák-ban ismét Forráskút felé vezet ő országúton száguld, hogy haza hozza a munkásokat. Körülbelül egy hónapja, hogy ez mindennap megismétlődik.

Csupán egy hónap, de nincs is egész annyi, hogy nagy esemény történt a forráskúti Petőfi tsz-ben. A kommuniszták taggyűlésre ké-szülődtek, hogy az aratás előké-sztésével és egyéb tennivalókkal foglalkozzanak. Ekkor érkeztek ép-pen a Szalámigyer dolgozói.

SOHA JOBBKOR

nem mehettek volna. Ugyanis a termelőszövetkezetnek segítség-re volt szüksége az aratáshoz, mert különben a növényápolási munkák bizony elmaradtak volna. A gyár munkásaival rögtön meg is be-szélték a tennivalókat. Ettől a naptól kezdve az üzemi munká-sok és a tsz-tagok keze tele volt munkával. Az előkészület sok gon-dal járt. A Szalámigyer mun-kásai, brigádvezetőkkel, Peták Mihály és Borús Ferenc elvtár-sakkal együtt, kezdettől fogva se-gédkeztek ebben. Így lett az ígé-retből valóság.

A növényápoláshoz a városi em-berek közül sokan értenek. Külö-nösen, akiknek egy kis darab föld-jük, kertjük is van. A Szalámigyer önkéntes brigádja mind ilyenekből tevődött össze. Ezért vállalták, hogy ők hozzálátnak a növényápolási munkához, míg a tagok aratnak. Egy ideig a tsz-tagok segítettek nekik, azonban nem kellett sokat magyarázni, mit, hogyan csináljanak.

HAMAR BELETANULTAK

a permetezés, herevágás és a szőlő kacsaszás munkájában, a kapá-lásról nem is beszélve. Iparko-dott mind a tízenyole munkás, mert az üzemre sem akartak szé-gyent hozni, meg aztán tudták, hogy az aratás idejére egyedül

maradnak, a tsz-tagok pedig a gépnél segédkeznek.

A napok gyorsan teltek. Közé-legett az aratás. Egészen jól dol-gozott már az önkéntes munka-csapat. A megkapált föld, a per-me-tézett, szőlő, a levágott takarmány dícsérte munkájukat. Egyszer az-után az elnök, Döme elvtárs azzal fordul hozzájuk: rossz minden ge-reblyéjük és így a gabonát nem tudják mivel összeszedni. De he-lyiség sincs, ahova a zsákba ra-kott gabonát tegyék. Sürgős in-tézkedés kellett. Nem lehetett so-káig halasztani a dolgot. Ilyenkor minden perc drága. Peták Mihály, a szalámigériak csoportvezetője

ERŐSÍTÉST KÉRT

az üzemtől. Másnap megis jelent a gyár Kovácsa. Egy egész napot töltött kinn és a gereblyéket meg-javította. Ez hát megvolt. De ho-va togyák majd a gabonát? — eb-ben még nem döntöttek. „Helyre kellene hozni a volt Juranovics-féle tanyát” — mondotta az egyik termelőszövetkezeti tag. Rögtön kaptak a szón és hozzá is láttak.

Sok évvel ezelőtt a tsz földterü-le a gazdag Juranovics-családé volt. A tanyaház ajtó, kilincs és zár nélkül állt. Most itt is rendet teremtettek az üzemi munkások

segítségével. Meszelték, súrolták, tapasztottak, ajtót, zárat, minden-t felszereltek, hogy az új gabona ragyogó, tiszta helyiségbe kerül-jön.

Hatalmas szántóterületre van a forráskúti Petőfi termelőszövetke-zetnek, amelyből 120 holdat gabo-nával vetettek be. A dorozsmai gépállomás kombájnya és aratógé-pe ennek a mennyiségnek 90 száza-lékát learatta. A többi a tsz-tagok végzik el. Egy részével már elké-szültek. Második hete tart az aratás. A családtagok is

EGYÜTT DOLGOZNAK

a termelőszövetkezet tagjaival. A szalámigériak ezalatt Peták Mi-hály és Borús Ferenc irányításával a növényápolást végzik, mégpedig igen kitűnően. Nem győzik a ter-melőszövetkezet tagjai dícsérni őket. A munka megkönnyítésére szerszámokat is készítettek. Kis-kapát, ekekapát, ültetőfát és több más szerszámot. Eddig még a Szalámigyer munkásai állják szavu-kat és fáradságát nem ismerve dolgoznak. Segítik a mezőgazdasági munkásokat, hogy a III. pártkon-gresszus határozatainak végrehaj-tásáért meg tevékenykedve szoro-sabbra fűzzék a munkás-paraszt szövetséget.

Készletléti szolgálat az Újszegedi Kender-Lenszövő Vállalatnál

Az Újszegedi Kender-Lenszövő Vállalat dolgozói hétfőn reggel rö-pgyűlést tartottak, ahol elhatározták, hogy munkájukkal segítik az ár-vízkárosultakat.

Az árvíz által veszélyeztetett te-rület lakosságának megmentésére a vállalatnak 30 férfi dolgozója áll árvízvédelmi szolgálatra készen. Ezek az önként jelentkezett dolgo-zók technikusok és vasipari mun-kások, akiknek számára a vállalat biztosítja a mentési munkálatokhoz szükséges szerszámokat, felszerelé-seket.

A dolgozók ezen a héten árvíz-védelmi műszakot tartanak, terme-

lésük emelésével, minőségi mun-kájuk még jobbá tételével is hoz-zájárulnak az ország erőfeszítési-hez.

A kisteleki gépállomás teljesítette nyári talajmunka tervét

A szerkesztőségbe érkezett jelen-tés szerint a kisteleki gépállomás július 13-án már 113 százalékra teljesítette nyári talajmunka tervét. Ugyanakkor a székkutasi gépállo-más a nyári talajmunka terv tel-jesítésében még csak 1.4 százalé-k-nál tart.